

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Νόμισε ότι ερχόταν εναντίον του άνθρωπος εξαιρετικά μεγαλόσωμος και με βρώμικη όψη, όμοιος με εικόνα νεκρού. Μόλις τον κοίταξε ο Κάσσιος τον κατέλαβε φόβος και θέλησε να μάθει το όνομά του. Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνας.

.....
Στη διάρκεια του Λατινικού πολέμου ο Τίτος Μάνλιος, ο ύπατος, που καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απέχουν όλοι από τη μάχη. Αλλά λίγο αργότερα ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και από τον αρχηγό των εχθρών με αυτά τα λόγια προκλήθηκε σε μάχη: [...].

.....
Δεν σου πέρασε η οργή, τη στιγμή που πατούσες τα σύνορα της πατρίδας (σου); Παρόλο που είχες φτάσει με τόσο εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν σου πέρασε από το μυαλό αυτή η ιδέα: «μέσα σ' εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι μου και οι θεοί μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά μου»; Επομένως, εγώ αν δε σε είχα γεννήσει, η Ρώμη δεν θα βρισκόταν πολιορκημένη · αν δεν είχα γιο, θα πέθαινα ελεύθερη σε ελεύθερη πατρίδα. Εγώ τίποτα πια δεν μπορώ να πάθω ούτε θα είμαι τόσο δυστυχισμένη για πολύ ακόμα: αλλά αντίθετα αυτούς, αν συνεχίσεις, τους περιμένει ή πρόωρος θάνατος ή μακρόχρονη σκλαβιά.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ingentis	: ingenter
facie	: facies
similem	: simillimo
quem	: quae
exercitui	: exercitus
proelio	: proeliis
mināci	: minaciora
illa	: illud

penātes	: penatium
nihil	: nulli rei
diu	: diutius
miserrima	: miser
hos	: hac
mors	: morte
servitus	: servitutis

Μονάδες 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

existimāvit	: existimem
venīre	: veniendo
aspexit	: aspice
concēpit	: concipient
praefuit	: praeesse
abīret	: abisset
abstinērent	: abstenturam
habērem	: habebuntur
pati	: passuram esse
possum	: possitis

Μονάδες 10

B2β. ingredienti: **ingrediamur**
ingrederemur
ingressuri simus
ingressi simus
ingressi essemus

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

magnitudinis: γενική της ιδιότητας που εξαρτάται από το *hominem*.

consul: παράθεση (ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός) στο υποκείμενο *T. Manlius*.

aliquando: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *abīret*.

animo: αφαιρετική οργανική του τρόπου από το ρήμα *perveneras*.

miserrima: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο *ego* μέσω του συνδεδετικού ρήματος *futura sum*.

Μονάδες 5

Γ1β. «**Respondit ille se esse Orcum**»: το απαρέμφατο **esse** εξαρτάται από το λεκτικό ρήμα *respondit* και είναι ειδικό. Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου είναι πάντα σε αιτιατική · το υποκείμενό του λοιπόν είναι το **se** και έχουμε λατινισμό του ειδικού απαρεμφάτου (αν και υπάρχει ταυτοπροσωπία, το υποκείμενο του απαρεμφάτου μπήκε σε αιτιατική).

«**Ego nihil iam pati possum**»: το απαρέμφατο **pati** είναι τελικό, γιατί εξαρτάται από το ρήμα *possum*. Λόγω ετεροπροσωπίας, το υποκείμενό του είναι σε αιτιατική, το **nihil**.

Μονάδες 4

Γ1γ. Παθητική σύνταξη: «*filius [...] a duce hostium his verbis proelio lacessitus est*».

Ενεργητική σύνταξη: *dux hostium his verbis proelio filium lacessivit*.
Μονάδες 3

Γ1δ. *natus: qui natus erat*.

ingredienti: dum (tu) ingrederis (-re)

Μονάδες 3

Γ2α. «*at contra hos, si pergis, aut immatūra mors aut longa servitus manet*»:

Υπόθεση: **si pergis**

Απόδοση: *at contra hos aut immatūra mors aut longa servitus manet*

Αναγνώριση: απλός, ανεξάρτητος υποθετικός λόγος του α΄ είδους, δηλώνει υπόθεση ανοιχτή στο παρόν.

Υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα για το παρελθόν:

Υπόθεση: **si perrexisses**

Απόδοση: *at contra hos aut ... servitus mansisset*

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν και το μέλλον:

Υπόθεση: **si pergas**

Απόδοση: *at contra hos aut ... servitus maneat*

Μονάδες 6

Γ2β. «*nisi filium habērem, liberā in liberā patriā mortua essem*»: Η δευτερεύουσα πρόταση *nisi filium habērem* είναι υποθετική, θα μετατραπεί λοιπόν σε **υποθετική μετοχή: non filium habens**.

Αιτιολόγηση πτώσης μετοχής: το υποκείμενο της πρότασης που εννοείται είναι το *ego*. Το *ego* είναι υποκείμενο και στην κύρια πρόταση, άρα η δευτερεύουσα θα γίνει μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο, επομένως σε ονομαστική.

Μονάδες 3

Γ2γ.

• **Quem simul aspexit Cassius:** η πρόταση είναι δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική. Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο **simul** (υπάρχει πρόταξη του αντικειμένου *quem*).

Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου, γιατί η πράξη ενδιαφέρει μόνο από καθαρά χρονική άποψη κι έγινε μία φορά στο παρελθόν.

- **cum aliquando castris abiret:** η πρόταση είναι δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική.
Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο **cum**, τον ιστορικό-διηγηματικό, ο οποίος χρησιμοποιείται για τους διηγήσεις του παρελθόντος. Ο cum υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση τους δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση· δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους.
Εκφέρεται με υποτακτική-είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει σ' αυτήν-παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου, το edixit, και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

Μονάδες 6

askisopolis